

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

ĐẶNG THỊ PHƯỢNG

GIẢI PHÁP NHẪM TĂNG THU
NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC THEO HƯỚNG BỀN VỮNG
TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG NINH

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2015

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

ĐẶNG THỊ PHƯỢNG

**GIẢI PHÁP NHẢM TĂNG THU
NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC THEO HƯỚNG BỀN VỮNG
TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG NINH**

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. Tạ Thị Thanh Huyền

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng:

Luận văn nghiên cứu là của cá nhân dựa trên cơ sở lý thuyết được học tập và qua tham khảo tình hình thực tiễn tại tỉnh Quảng Ninh, dưới sự hướng dẫn của TS. Tạ Thị Thanh Huyền.

Các số liệu, bảng biểu, sơ đồ và những kết quả trong luận văn là trung thực, các giải pháp đưa ra xuất phát từ thực tiễn nghiên cứu và kinh nghiệm phù hợp với địa phương. Các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày... tháng ..... năm 2015

Tác giả luận văn

Đặng Thị Phượng

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập và nghiên cứu tại trường, tôi xin trân trọng gửi lời cảm ơn đến Ban Giám hiệu, phòng Quản lý đào tạo Sau đại học của Trường Đại học Kinh tế & QTKD Thái Nguyên đã tạo điều kiện thuận lợi giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu để hoàn thành luận văn.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến TS. Tạ Thị Thanh Huyền - người đã tận tình chỉ dẫn và giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn.

Tôi xin bày tỏ lòng cảm ơn đến lãnh đạo và một số ban ngành liên quan đã tạo điều kiện thuận lợi, cung cấp cho tôi số liệu, kiến thức, kinh nghiệm thực tế về công tác quản lý thu Ngân sách Nhà nước theo hướng bền vững trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh.

Tôi xin gửi lời cảm ơn tới các đồng chí, đồng nghiệp, bè bạn...và gia đình đã tạo mọi điều kiện giúp đỡ, động viên khích lệ tôi, đồng thời có những ý kiến đóng góp trong quá trình tôi thực hiện và hoàn thành luận văn.

Thái Nguyên, ngày... tháng ..... năm 2015

Tác giả luận văn

Đặng Thị Phượng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC NHỮNG TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC BẢNG	vii
DANH MỤC BIỂU ĐỒ, ĐỒ THỊ, HÌNH	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	3
5. Kết cấu luận văn.....	4
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC VÀ THU NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC THEO HƯỚNG BỀN VỮNG	5
1.1. Cơ sở lý luận về thu ngân sách và thu Ngân sách theo hướng bền vững	5
1.1.1. Thu ngân sách nhà nước	5
1.1.2. Thu ngân sách nhà nước theo hướng phát triển bền vững	9
1.1.3. Những nhân tố ảnh hưởng đến thu NSNN.....	24
1.2. Cơ sở thực tiễn về thu NSNN theo hướng bền vững và bài học kinh nghiệm đối với tỉnh Quảng Ninh	26
1.2.1. Kinh nghiệm quản lý thu NSNN theo hướng bền vững ở một số địa phương.....	26
1.2.2. Những bài học Kinh nghiệm đối với tỉnh Quảng Ninh	29
Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	31
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	31
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	31
2.2.1. Phương pháp thu thập thông tin	31

2.2.2. Phương pháp tổng hợp và xử lý số liệu	32
2.2.3. Phương pháp phân tích thông tin	32
2.3. Hệ thống tiêu chí và các chỉ tiêu nghiên cứu	33
2.3.1. Nhóm chỉ tiêu đánh giá hiện trạng của địa phương	33
2.3.2. Nhóm chỉ tiêu phản ánh hoạt động thu ngân sách địa phương	34
2.3.3. Nhóm chỉ tiêu thể hiện hiệu quả thu NSNN (thu nội địa)	34
2.3.3. Các tiêu chí đánh giá thu NSNN theo hướng bền vững	35
Chương 3. THỰC TRẠNG THU NGÂN SÁCH TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG NINH	36
3.1. Khái quát vị trí địa lý và đặc điểm về nguồn lực phát triển kinh tế - xã hội tỉnh Quảng Ninh.....	36
3.1.1. Vị trí địa lý	36
3.1.2. Đặc điểm về nguồn lực phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Quảng Ninh	38
3.1.3. Đánh giá chung về điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội	41
3.2. Thực trạng thu ngân sách nhà nước (thu nội địa) trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh giai đoạn 2012 - 2014.....	43
3.2.1. Tổng thu và tỷ suất thu NSNN.....	44
3.2.2. Tình hình thu cân đối ngân sách	48
3.2.3. Cơ cấu thu NSNN nội địa theo sắc thuế	51
3.2.4. Cơ cấu thu theo thành phần kinh tế	56
3.3. Thực trạng thu Ngân sách nhà nước (thu nội địa) trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh theo tiêu chí bền vững	58
3.3.1. Theo tiêu chí tốc độ tăng thu ngân sách hợp lý	58
3.3.2. Theo tiêu chí về đảm bảo cán cân ngân sách.....	58
3.3.3. Theo tiêu chí cơ cấu thu ngân sách hợp lý.....	60
3.3.4. Theo tiêu chí công bằng trong chính sách ngân sách	63
3.4. Các nhân tố ảnh hưởng đến công tác thu NSNN theo hướng bền vững tại tỉnh Quảng Ninh.....	65
3.4.1. Cơ chế chính sách nhà nước	65

3.4.2. Thu nhập GDP bình quân đầu người	66
3.4.3. Nguồn thu tiềm năng.....	67
3.4.4. Bộ máy tổ chức thu	68
3.5. Đánh giá kết quả thu NSNN đảm bảo tăng thu ngân sách theo hướng bền vững.....	69
3.5.1. Những kết quả đạt được.....	69
3.5.2. Những tồn tại, hạn chế.....	72
3.5.3. Nguyên nhân của những tồn tại hạn chế.....	75
Chương 4. MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM TĂNG THU NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC THEO HƯỚNG BỀN VỮNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG NINH.....	77
4.1. Quan điểm, mục tiêu, phương hướng tăng thu ngân sách theo hướng bền vững trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh.....	77
4.1.1. Cơ sở xác định mục tiêu, phương hướng.....	77
4.1.2. Quan điểm, mục tiêu, phương hướng tăng thu NSNN bền vững .	80
4.2. Một số giải pháp nhằm tăng thu ngân sách nhà nước theo hướng bền vững trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh.....	86
4.2.1. Giải pháp về cơ chế chính sách.....	86
4.2.2. Giải pháp về hoàn thiện cơ cấu thu.....	87
4.2.3. Giải pháp về tăng nguồn thu tiềm năng	88
4.2.4. Giải pháp tạo môi trường ổn định phát triển sản xuất kinh doanh	91
4.2.5. Giải pháp về hoàn thiện bộ máy tổ chức thu	92
4.3. Một số kiến nghị.....	96
4.3.1. Kiến nghị đối với cơ quan trung ương.....	96
4.3.2. Kiến nghị đối với cơ quan ban ngành địa phương.....	97
4.3.3. Kiến nghị với chính quyền cấp huyện, thị xã, thành phố	99
KẾT LUẬN	100
TÀI LIỆU THAM KHẢO	102

DANH MỤC NHỮNG TỪ VIẾT TẮT

CCHC	: Cải cách hành chính
DNNN	: Doanh nghiệp nhà nước
GDP	: Tổng sản phẩm trong nước
HĐND	: Hội đồng nhân dân
NSDP	: Ngân sách địa phương
NSNN	: Ngân sách nhà nước
NSTW	: Ngân sách trung ương
SXKD	: Sản xuất kinh doanh
TNCN	: Thu nhập cá nhân
TNDN	: Thu nhập doanh nghiệp
TTĐB	: Tiêu thụ đặc biệt
UBND	: Ủy ban nhân dân
XDCB	: Xây dựng cơ bản

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1: Thu ngân sách nhà nước nội địa.....	45
Bảng 3.2: Cơ cấu thu ngân sách nhà nước nội địa theo nguồn hình thành.....	49
Bảng 3.3: Cơ cấu thu ngân sách nhà nước nội địa theo sắc thuế.....	54
Bảng 3.4: Cơ cấu thuế gián thu và thuế trực thu trong tổng thu thuế.....	56
Bảng 3.5: Cơ cấu thu - chi ngân sách nhà nước	59
Bảng 3.6: Tỷ trọng thu nội địa so với một số địa phương khác và số thu của cả nước	62

DANH MỤC BIỂU ĐỒ, ĐỒ THỊ, HÌNH

BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1: Tổng thu NSNN nội địa tỉnh Quảng Ninh qua các năm	46
Biểu đồ 3.2: Cơ cấu thu theo thành phần kinh tế	57

ĐỒ THỊ

Đồ thị 3.1: Cơ cấu thu theo nguồn hình thành	61

HÌNH

Hình 3.1: Bản đồ hành chính tỉnh Quảng Ninh	36